Iida Rauma

Destrukce

Přeložila
Jitka Hanušová

Případová studie

Argo

Iida Rauma

Destrukce

Případová studie

Z finského originálu *Hävitys. Tapauskertomus* vydaného
nakladatelstvím Siltala v roce 2022 v Helsinkách
přeložila Jitka Hanušová.
Obálka, grafická úprava a sazba Tomáš Cikán.
Odpovědná redaktorka Veronika Chaloupková.
Jazykový redaktor a korektor Michal Švec.
Technický redaktor Milan Dorazil.
Vydalo nakladatelství Argo,
Milíčova 13, 130 00 Praha 3,
www.argo.cz, argo@argo.cz,
v roce 2026 jako svou 6200. publikaci.
Vytiskla tiskárna Protisk.
Vydání první.

ISBN 978-80-257-5098-8

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod KOSMAS
sklad: KOSMAS s.r.o. Za Halami 877
252 62 Horoměřice
tel: 226 519 383
e-mail: odbyt@kosmas.cz, www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v přátelském internetovém
knihkupectví www.kosmas.cz

Ve skutečnosti není mezi takovou účelovostí a pravým, skutečně až po samou mezi sebezapření zacházejícím rozplýváním v zoufalém pláči rozporu, neboť kolísání mezi výrazem hluboce pociťované bolesti, jež nemá daleko k dusivým záchvatům, a estetickou modulací zaměřenou rafinovaným, ne-li přímo vychytralým způsobem na manipulaci s publikem, jemuž dáváme naše utrpení a bolest na odiv, je a byla na všech stupních civilizace zřejmě nejcharakterističtější známkou našeho narušeného, víceméně sebou samým nejvyšší měrou zneklidněného lidského druhu.

W. G. SEBALD: *CAMPO SANTO*

Znásilni mě.

KURT COBAIN: „RAPE ME“

1

Tehdy si navykla chodit běhat v noci, řekla A.

Čím víc se blížila půlnoc, tím méně se jí chtělo spát. Na hrudi ji pálilo a v rukou i nohou cítila neklidné škubání, které se jen zhoršovalo, když si zkusila lehnout. Po jedenácté to obvykle vzdala, oblékla se do sportovního a vyrazila do deště. Dobře věděla, že lidem trpícím nespavostí se doporučuje, ať se před spaním sportu vyhýbají, řekla A. Tak jí to vysvětloval mladý nervózní pracovní lékař a zároveň ji poučil, aby v bytě větrala a omezila práci u monitoru, omamné látky a bezúčelné povalování v posteli, všechno v zásadě rozumné rady, řekla A, ale zcela nanic pro člověka, jehož nespavost se rozvinula do takových chronických rozměrů jako u ní. O nic víc důvodů k radosti nepřinesly ani benzodiazepiny a kvetiapiny, které jí doktor předepsal a které by srovnaly a uspaly tělocvičnu plnou hyperaktivních deváťáků. Přípravky si A vyzvedla v lékárně a zastrčila je do nejhornější poličky v kuchyni za balíčky kávy. Neúčinkovaly na ni, protože je nebrala. Místo toho běhala. Kondičku neměla kdovíjak valnou, navíc si to ztěžovala obranným držením těla a zároveň napětím, jak se neustále pokoušela narovnat. Pálilo ji v žaludku, zvedat nohy bylo jako tahat je z močálu a z trupu se do hlavy šířil takový tlak, až se bála, že jí praskne cévka. Byla svým způsobem rizikovou skupinou, řekla A, jedna z těch hubených, na první pohled zdravých nekuřaček pod čtyřicet, jejichž

hodnoty krevního tlaku přesto mladého pracovního lékaře přiměly zvednout obočí:

„Jste z toho měření nervózní?“

„Ne,“ řekla A, „A vy?“

Jediný důvod, proč se A nutila běhat, bylo vědomí, že ji doma ve Studentské čtvrti čekají jen nevynesené odpadky a postel, v níž ze zvyku dál zůstávala na půlce blíž k předsíni. Znělo to pateticky, řekla A, a taky že bylo, a proto odhodlaně střídala jednu nohu za druhou, pohled upřený na cestu, zprvu vyasfaltovanou, potom písčitou, jako by běžela zpátky v čase, a postupně se něco začalo dít, tlak v hlavě polevil, dech se srovnal, a přestože pálení na hrudi naopak zesílilo a do úst jí stoupaly žaludeční kyseliny, cítila, jak se jí myšlenky vyjasňují. Sebe a svůj život dokázala A posuzovat bez přílišného vzrušení, Henriikku a svou práci a jak si myslela, že ta první bude navždy a ta druhá dočasná, a hle, jak se to má teď: je sama a stále jen supluje, náhodné školy, náhodné éry, zimní válka tady, antické Řecko tamhle, dvě hodiny středověku a skok k fredrikshamnskému míru, z koncentračních táborů ke krymské válce a od ní ke Kekkonenovi, nesouvislé záblesky despotického násilí, konkvistadoři a Koloseum, Rwanda a křížové výpravy. Řím, Sovětský svaz a vyhynutí neandrtálců. Hroutící se říše. Hroutící se reality. Čarodějnické procesy a Vietnam, řekla A. Takové to bylo období a taková byla doba, a přestože období záskoku teď trvají přece jen o něco déle než pár dní – za služební volna, rodičovské dovolené a zlomené kyčle –, domnívala se, že právě výklad koncipovaný nahodile se nejvíc blíží pravdě, vyčleňuje události z umělé chronologie a zjednodušujících dějových schémat a rozkládá dějiny na bláznivé křečovité pohyby, čímž ostatně jsou, řekla A, na jakési časoprostorové zmítání se.

Úleva, jakou pociťovala při běhu, se dala srovnat pouze s tím, když bolest, která ji trápí po celé dny, konečně, kdy už ani nedoufá,

nečekaně ustala. Byla ostražitá a vnímala okolí, přechod dřevěných domů a opadaných jabloní čtvrti Nummi ve skleněnou fasádu lékárenské budovy Univerzitní nemocnice, na níž je vyobrazen Hippokratés, Galén a bohyně zdraví a čistoty Hygieia, pilíře západní medicíny, *Rána je okno do těla*, říkal Galén, protože však Římané pitvání lidí zakazovali, musel své učení anatomie opírat o výzkum zraněných gladiátorů a zaživa operovaných zvířat. Rána je okno do těla, řekla A, i do dalších věcí, do celého lidského společenství, způsobu života a časového období. Naproti přes cestu obrys nemocničního bloku B připomínající vesmírný koráb, B jako budoucnost, řekla A, pak most ve čtvrti Kupittaa a staveniště nové nemocnice rozšiřující se nad dálnicí do nekonečna, omšelé vlakové nádraží, soukromé kliniky a vědecko-vývojářská čtvrť Science Park. Vracívala se tam opakovaně, přestože ji opuštěnost toho místa děsila. Mezi prosklenými věžáky Science Parku a staršími opršelými halami se ulice klikatí jako v nějaké návykové městské střílečce pro školáky, řekla A. Skoro čekala, že se za rohem zjeví vojáci bez tváře se samopaly, a část jejího já podotýkala, že jakkoli je nepravděpodobné narazit v Science Parku na speciální jednotky v taktických bojových vestách, bývá tu v noci velmi pusto a bez života, klasický příklad místa, kde by ji nikdo neslyšel křičet. Pokud už se musela sužovat běháním mokrými ulicemi jako splašené noční zvíře, mohla to přece dělat na osvětlených stezkách, blízko obytné zástavby a na závěr do sebe nasypat omračující dávku prášků na spaní. Mohla si s sebou vzít aspoň mobil a odrazku. Ale, řekla A, pokaždé když si na sebe brala černou běžeckou bundu, černé legíny a čepici turkuské energetické společnosti, která se u ní doma na věšáku zjevila neznámo odkud, cítila, že se mění, nebo spíš cítila, že je po dlouhé době sama sebou, nespoutaná a bdělá. Žlutou reflexní vestu, kterou tu po sobě nechala Henriikka, pověsila do přístřešku s popelnicemi ve Studentské čtvrti pro někoho,

kdo ji upotřebí víc, a cítila se připravená, ovšem jen bůh ví na co, řekla A, k boji, řekla A, a jediné slabé místo představovaly růžové tenisky, ty nejlevnější ze supermarketu, sotva jí padly, prohřešek vyvolaný finanční nejistotou. Ty zatracené tenisky zářily ve tmě jako terč, řekla A, když se pak stalo něco, co se stát nemělo, ale přesto k tomu došlo, absence jakéhokoli překvapení ji poprvé přivedla k podezření, že se jí nevede moc dobře.

Tu noc zahnula mezi skleněné věžáky a betonové haly hned u budovy ElectroCity, bývalé výrobny dámského spodního prádla značky Silo. *Silo oku libo*, vybásnil podniku ve třicátých letech minulého století spisovatel Olavi Paavolainen reklamní slogan, řekla A, aniž tušil, že budoucnost nebude patřit pružné látce pleťové barvy, dokonce ani nerezové oceli, nýbrž chvějícímu se masu mezi logy nadnárodních společností, zejícími okny kanceláří a prázdnými, chladně osvětlenými kantýnami. Zvolnila krok, protože došlap na mokrý asfalt zněl náhle nepatřičně škrabavě, zvukovou kulisu dotvářel vzdálený hukot dálnice, jemné pleskání deště a elektrický praskot porouchaného venkovního osvětlení nějakého start-upu, jako by se duše vyprošťovala z těla. Na rohu budovy BioCity vycítila pohyb. Smysly se jí zbystřily, tep zrychlil a chvíli čekala postavu bez tváře oděnou v černém, která na ni namíří hlaveň automatické pušky gestem známým z filmů, ale uviděla jenom krysu, divoké dvojče obyvatel centra pro pokusná zvířata sídlícího pod Science Parkem. Zastavila se, ale krysa už vklouzla mezi stíny, noční běžkyně jako ona, řekla A, stejně nejistá, zda je kořistí či lovkyní. Pokračovala dál, proklusala kolem červených cihel a oceli budovy DataCity a ponurého, do sebe uzavřeného komplexu ICT-City. V temné propasti mezi nemovitostmi jí srdce bušilo rychleji, než by u běžeckého tempa předpokládala, protože zatímco přes den patřila tato čtvrť lidskému mozku, přírodním vědám a technologiím, v noci jako by odhalila svébytnou, nevraživou povahu. Minula zubatý profil a plot

staveniště, blátivou parcelu plnou demoličního odpadu. Pracovní svítidla tu a tam odkrývala na dně výkopu trčící inženýrské sítě, zahlíněné žíly potrubí a uzávěry lesknoucí se v mrholení, jako rozříznutá hruď města. Déšť zhoustl, krajina byla zastřená, a když se A vydala zkratkou temným opuštěným areálem podél protihlukové stěny železniční tratě Turku–Helsinky vedoucí Joukahainenovou ulicí, nohou narazila do něčeho tvrdého, bolest vystřelila z prstů a chodidla do holeně, ruka marně hledala oporu a ona sebou plácla obličejem vpřed na asfalt. První pocit byl stud, řekla A. Pokusila se vstát, aby se rozhlédla, jestli ji někdo viděl zaškobrtnout, ale když ji píchlo v koleni a uvědomila si, že je sama, vzdala se a sesula se zpátky na zem. Bolest kolovala nervovými drahami. Zkusmo vzlykla, ale ozval se jen suchý sten. Ležela a vnímala, jak jí v místě, kde měla kalhoty na koleni roztržené, prosakuje sportovním oblečením vlhkost a krev. Cítila pach potu linoucí se z bundy a své nemyté tělo. Opatrně přešla do dřepu, zkontrolovala, zda se všechny končetiny hýbou, jak mají, otřela si zamazané dlaně o boky a podívala se, o co zakopla. Vzdálená záře nočního města se odrážela od vlhkého ošoupaného povrchu kovové kolejnice zapuštěné do země. O kousek dál vedla druhá, společně tvořily koleje, na jejichž matném kovu ulpívaly spadané slizké listy. Dotkla se kolejí. Byly studené a kluzké, jak ostatně očekávala.

A řekla, že samozřejmě ví, že do čtvrti Nummi kdysi jezdívala tramvaj číslo 2. Linku zrušili víc než deset let před jejím narozením, ale v Turku nebylo možné žít, natož pracovat coby učitelka dějepisu, aniž by byl člověk vystaven agresivní městské nostalgii a řečem prosyceným hořkostí a steskem po éře, kdy městem rachotily žluté tramvaje. Turku ustálo nespočet požárů, válek a sovětských bombardování, ale ne vlastní urbanistické plánování, řekla A, respektive to říkal její kolega Nordin, A jen láteření toho starocha slyšela už tolikrát, že jí to vytanulo na mysli jako její vlastní myšlenka.

Neměla by ale tramvajová trasa vést blíž obytné zástavby? Okraj Science Parku byl odlehlý a zvláštní. A se postavila a chtěla běžet dál. Pot usychal, pustila se do ní zima, byla celá mokrá a jak tam tak stála v chladném nočním mrholení s brnícím palcem u nohy a odřeným kolenem, rozechvělý pocit, který se jí o nocích zmocňoval, ani zdaleka nepolevil, naopak zesílil, a ona si byla jistá, že narazila na něco významného, na nějaký důkaz. Město protínají neviditelné spoje, řekla A, rozbouraný, vykotlaný a mrtvý svět, který přesto nerezignoval na svou existenci, prosvítá švy městského půdorysu, z výkopů na staveništích a prasklinami v asfaltu, jako kdyby palcem zavadila o nerv, který sice dávno ztratil svůj účel, ale je stále funkční. Už měla chvíli na to, aby zaregistrovala hučení auta, ale myslela si, že se nese z některé silnice kolem Science Parku. Náhle se však zvuk ozval tam, přímo v osamělém ohnisku areálu, blížil se, narůstal a nabýval plnosti, zařval motor a pak tmu k ní prořízla světla, proťala opuštěnost ulice, A uskočila z cesty. Kola zaskřípěla, zvuk brzd rval A uši, guma se mokrému asfaltu vzpírala, a ještě než se zdálo, že auto zastavilo, rozletěly se dveře na straně řidiče, vyskočila z nich blondýnka v bílém kabátě a rozběhla se do stínů Joukahainenovy ulice. Dveře u spolujezdce cvakly a ozvalo se:

„Hej… vrať se, kurva!“

Pomalu a obezřetně A ustupovala do tmy pustého areálu. Motor běžel, dálková světla oslňovala tak, že se okolí stalo neprostupným. Podle zvukových vln A poznala, že křičící osoba vystoupila z auta. Rozlišila jen siluetu lidské postavy a hněvem pokřivený, drásavý hlas, který se dožadoval, aby se žena vrátila, a nazýval ji bláznivou. A se rozbušilo srdce, zrychlil dech, a i když samu sebe ujišťovala, že se nemusí bát, že s ní incident nijak nesouvisí, strach neutuchal. Křik, motor běžící na volnoběh a mlha, která zužovala zorné pole jen na to, co bylo přímo před ní. Mírná nevolnost, když se jí krev vehnala z orgánů do nohou. Fyziologické změny pozorovala jakoby

zvenčí, doktor vyšetřující rozřezané, stále pulzující tělo. Zrychlující se tep, střed těla a dolní končetiny v pohotovosti, připravené utéct. Mělké dýchání, co ukládá kyslík do krve. To všechno bylo jaksi důvěrně známé, dlouho nepoužívané spoje zapraskaly a probraly se k životu. Nějak podobně asi prožívají boj profesionální vojáci, řekla A. Křik ustal, motor běžel. A se zatajil dech, zírala na světlo auta a přála si, aby ji rozpustilo ve tmě. Vycítila, že se křičící osoba otočila a podívala jejím směrem. Napětí, které může kdykoli přerůst v paniku nebo násilí, řekla A. Čekala. I ten druhý čekal. Cítila, jak její růžové tenisky září. Jak jí září logo Turku Energia na čepici. Pokud se přiblíží, půjde o život, pomyslela si.

„Je tam někdo?“

Hlas byl chraplavý a vyžilý, řekla A. Jeho intenzita stačila tak akorát, aby slova dosáhla k ní, ale ne o moc dál, jako by ten druhý věděl přesně, kde ona stojí.

„Vylez!“

Asfalt zaskřípal, když se osoba vydala směrem k A. Hluboké hučení motoru, napjaté svaly. Vtom se ze tmy vynořila žena v bílém kabátě jako mol přitahovaný světlometem auta. Ten, kdo křičel, se otočil a sykl, ty magore zasraná, co si sakra myslíš, že děláš? A si všimla, jak žena omluvně škube hlavou. Stála v paprscích reflektorů jako na jevišti, jako u výslechu, jako by čekala, až ji přejede, bílý vlněný kabát v pase pevně utažený, žádná čepice ani šátek, krk vypadal dlouhý a hlava s vlasy na mikádo malá v poměru k límci kabátu, v jehož výstřihu svítil kus bílé hrudi. Křehounká křídla, průsvitné tělo stlačené pod palcem, škůdce, řekla A. Pohyb kostnatých prstů po lemu kabátu jako u stydlivého děvčátka na rodinné oslavě. Strašlivé světlo, studené, úzkospektré a v pozadí nelidské hučení motoru. Osoba, která křičela, přistoupila k ženě a nazvala ji krávou, žena cosi zamumlala, přes bledost se přehnal stín, postavy odklopýtaly do černoty za předními světlomety, žena vyjekla, kdosi

zaklel, zašustilo oblečení, bouchly dveře a v autě se na chvíli rozsvítilo, útěšná, nažloutlá záře, v níž se postavy zmítaly jako taneční pár, řekla A, dva tonoucí strhávající jeden druhého pod hladinu, prásknutí dveří, zhasnutí světla. Ve tmě si A sesumírovala fakta. Telefon měla doma. Byla sama, nejistá tím, co se děje, ale jistá, že nikdo nestojí o to, aby do toho zasahovala. Vyrazila k autu. Rozeznala zápasící siluety, slyšela steny, vzdechy, drobné tlumené výkřiky a chystala se prudce otevřít dveře, když vtom zavrčel motor, A uskočila vzad a auto vystřelilo vpřed. Prohnalo se kolem ní do stínů a prudce se otočilo. Kola zaskřípěla, světla prořízla krajinu a náhle ji zasáhla. Oslepila ji, odhalila, zvíře ve světle reflektorů.

Už nepřemýšlela, řekla A. Motor zrychlil, auto se řítilo k ní a ona se v tutéž chvíli rozutíkala. Pryč z ulice, přes temný opuštěný areál, její tělo se útěku poddalo ochotně a snadno. Slyšela, jak za ní auto sjíždí ze silnice, slyšela, jak se pneumatiky prořezávají blátem, běžela, srdce bušilo, dech hvízdal, slyšela brzdy, bouchnutí dveří, chraplavý hlas volat stůj, uháněla s lehkýma nohama, déšť jí stékal po tváři, buňky hltaly kyslík, který sotva nahyperventilovala, šplíchání bahna od bot, a na okamžik se její existence smrskla v čirou paniku, v bezmyšlenkovitou snahu zůstat naživu. Kaňonovité přízemí budovy ICT-City, bývalá továrna ElectroCity a utrápené hospodyňky třicátých let v tělových syntetických spodničkách, BioCity, PharmaCity, až urazila dobrý kus Lemminkäinenovou ulicí, přes silnici se tyčily nové drahé bytové domy s černými okny, jako by příslušnost k vyšší střední třídě poskytovala ochranu před nespavostí. Ještě za jejích studií na tom místě stávala továrna na uzeniny, řekla A, a na místě sousední budovy PharmaCity sídlila kdysi družstevní jatka jihozápadního Finska. Pamatovala si, jak po ránu visel ve vzduchu pach zkaženého masa a tuku, později místo nožů a mlýnků začaly maso mlít biotechnologie a farmaceutický průmysl, a A jako by přímo cítila nervózní tlukot srdíček hlodavců

v centru pro pokusná zvířata, když vtom si uvědomila, že už ji nikdo nepronásleduje. Zvolnila v chůzi, několik metrů ji nohy táhly setrvačným tempem. Pak přišel třes. Našla si stinné místo u budovy DataCity, svezla se na betonové schody poblíž finančního úřadu a cítila, jak jí stehna svírá křeč a tělem probíhají záchvěvy. A řekla, že zatímco schody sálaly chladem, snažila se posbírat myšlenky. Žena v bílém kabátě. Můra vábená plamenem. Šedé hranaté auto, které vzdáleně připomínalo starý sportovní vůz DeLorean, futuristický i zastaralý zároveň. Pád, kolejnice a útěk poháněný panikou. To všechno bylo vskutku vzrušující a neobvyklé, ale nejvíc ji trápila jistota, že tu ženu zná.

A řekla, že má velmi dobrou paměť. Možná jí vytrénovalo pozornost a naučilo ji si věci pamatovat to, že si už od raného věku píše deník, nebo šlo o jiné, méně žádoucí vedlejší účinky dětství. V každém případě si vše pamatovala tak dobře, že se vždycky považovala za dokonalého svědka zločinu, obvykle ale tuto svou vlastnost neodhalovala, protože si všimla, jak lidem vadí, když se odvolává na desítky let staré události. V podstatě, řekla A, by si lidé chtěli pamatovat, ale ve skutečnosti si nikdo pamatovat nechce. Lidé si své životy manicky zaznamenávají fotkami, řekla A, ale ne proto, aby si pamatovali lépe, ale naopak hůř. Ze stejného důvodu mají rádi historii. Aby byla k dispozici, přehledně vysvětlená v knihách a nikdo si s ní nemusel dělat starosti. Možná je dokonce lepší pamatovat si špatně než dobře, řekla A. Možná lidé se špatnou pamětí žijí déle a šťastněji než ti s dobrou, před sebou iluzi zajištěné budoucnosti, starý svět otřený jako bláto do rohožky, zatímco za dobrou paměť se platí nepěkná, pozvolna narůstající cena. Na schodech vedle finančního úřadu se A snažila probrat možné osoby. Třeba to byla kolegyně z některé z těch mnoha škol, kde odučila týden či dva. Někdo, pro koho byly roky na základní škole nejlepším obdobím života a kdo odmítá pochopit žáky, kteří to nemají

stejně. Nebo jedna z těch vyčerpaných závodních kobyl, které své žáky nenávidí a bojí se jich a snižování známek berou jako kompenzaci za utrpení během celého pololetí. Ale už tehdy věděla, že nejde ani o jednu z nich. Spíš jí připadala povědomá jako někdo z rodiny, kamarádka nebo partnerka, osoba, která vás pravidelně navštěvuje ve snech, pokud takové míváte, osoba, na kterou by bylo absurdní zapomenout a setkat se s ní takhle a nepoznat ji, vyvolávalo to děsivý pocit, jako vidět ducha.

Vzpomínka se dostavila až brzy ráno, když ležela doma v posteli ve špinavém povlečení. Ne že by usnula, to vůbec, řekla A, jen se propadla do jakéhosi stavu blížícího se vyčerpání, ovšem rázem ležela s rozbušeným srdcem, žaludeční kyseliny ji pálily až v krku, na sobě stále mnohokrát propocené běžecké oblečení a měla pocit, jako by tu noc uklouzla opakovaně. Myslela na tu ženu a na koleje, řekla A, na opuštěné tratě, které procházejí zmodernizovaným městem.

A řekla, že ačkoli rána nebyla veliká, pár rozšklebených děr na kalhotách a kus štiplavého asfaltového lišeje, musela si nohavici namočit a sraženou krev hodnou chvíli polévat, aby si při svlékání nezpůsobila další zranění. Henriikka by jí koleno okamžitě ošetřila, pofoukala a vydezinfikovala, ale okolnosti byly jiné, ránu si A vyčistila sama, dezinfekci nepoužila, protože žádnou neměla, a mokré roztrhané a poněkud zapáchající kalhoty nakonec přehodila přes dveře koupelny, aby uschly, bez sebemenšího úmyslu je zašít nebo vyprat. Ráno, pokud se tomu v pět hodin dá říkat ráno, byla naprostá tma a vlhko. Ve Studentské čtvrti vládlo ticho, až na sprchu o patro výš. Teploměr ukazoval sedm stupňů nad nulou a v namodralém světle zahradních lamp u domu se třpytil déšť, A uvařila kávu a zapnula počítač. V záři monitoru, která ji píchala do očí, by nejraději ženu zastrčila zpátky tam, odkud přišla, do šera

před přelomem tisíciletí, jenže roky, jak se říkává, jsou podvod, to se A při práci učitelky dějepisu naučila, právě uvádění letopočtů lidi přesvědčuje, že se události staly v určitý okamžik a pak skončily. Druhá světová válka 1939–1945. Tramvajová doprava v Turku 1890–1972. Základní škola 1991–2000. *Rest in peace*, řekla A, jak by to řekla Ira. Ira, tak se ta žena jmenuje, a nic neskončilo, nic není pryč, a pokud ano, je to pouze výsledek usilovné práce historika, schopného vyvolat falešný pocit přehlednosti a bezpečí. Zatímco tam, kam badatelův pohled nedosáhne, zůstává čirý chaos vymykající se chápání. Ona a Ira zmítající se v čase jako v kapce jantaru, hmyz z období křídy tonoucí ve věčnosti. A se dívala na fotografii na monitoru. Ira pohled opětovala a A zabolelo v břiše. Známá tvář, známý rezervovaný úsměv. Před dvaceti lety strávila A týdny, aby tuhle osobu vypátrala a sledovala, teď stačilo vyťukat ve vyhledávacím poli jméno a párkrát kliknout a mohla si prohlédnout její drobnou tvář a vypouklé klíční kosti. Mikádo měla o něco delší než v dětství, jinak vypadala znepokojivě stejně, trochu připomínala Miu Farrowovou ve filmu *Rosemary má děťátko*, ne že by vypadala jako Farrowová nebo kdovíjak krásně, ale úzkostná éteričnost a asexuální přitažlivost byly stejné. Dokonalá oběť, zatímco ona byla dokonalým svědkem, i když ve skutečnosti žádná oběť není dokonalá, řekla A, a jediná dokonalá oběť je ta mrtvá.

A chvíli mlčela.

Těžko se jí popisovala hrůza tak odlišná od té, kterou cítila, když stála na kraji nočního pustého areálu a dávala se na útěk. Zákeřná a plíživá se jí u počítače usadila v hrudi a připravovala vysílat své metastáze. Z Iry se stala spisovatelka, řekla A. Nijak zvlášť známá nebo plodná, jinak by na její jméno nepochybně narazila dřív. Dva romány, oba vydané už před lety. Pár pochvalných recenzí, váhavějších článků na knižních blozích a několik novinových rozhovorů, u nichž Ira pózovala na břehu řeky Aury, plaše se

usmívala, poněkud prochladlá, a přesto, řekla A, pokud někdo, tak ona nejlépe věděla, že pod tím chudokrevným zevnějškem se skrývá jenom sliz a temnota. Kdyby měla Iru popsat, uměla by použít jen nepřiměřená groteskní slova. Že žere rybí vnitřnosti a válí se v kopřivách. Že její hlas je hlasem umírajícího mimina a že v noci obchází po hřbitově a ptá se kolemjdoucích na cestu, a když jí někdo nepomůže, sleduje ho až domů a pak se stane něco zlého. Fantaskní tvrzení a vymyšlené věty, které jsou někdy jediným způsobem, jak vyjádřit pravdu.

V rozhovorech samozřejmě nic takového nezaznělo. Místo toho Iru charakterizovaly jako *mladou ženu* a *slibný talent*, přestože, řekla A, je těžké si představit, jak by mohla být čímkoli z toho. Ira nebyla mladá. Bylo jí na den stejně jako A. Ani neměla talent. Zkrátka byla jenom hrozná. Ve vší své neinformativní hlouposti jí ty články připomněly předstírané textové zprávy, kterými se před více než deseti lety snažily s Henriikkou zmapovat jedna druhou. Henriikka napsala: *Čím jsi chtěla být, až vyrosteš?* A potlačila touhu napsat *vojákem* a napsala: *Výtvarnicí. Co ty?* Henriikka: *Veterinářkou*. A napsala: *Tvoje první sexuální zkušenost?* Henriikka: *V devatenácti se ženou o čtyři roky starší. Celý to bylo moc vzrušující a romantický a pak jsme si povídaly o Simone de Beauvoir a cítily se osvícený. Co ty?* A napsala: *Strčila jsem si mezi nohy polštář. Byly mi asi tři.* Henriikka napsala: *Ale ne, s někým druhým!* A napsala: *O 11 let později, kluk na jedný puberťácký diskošce. Ošahávali jsme se v tmavým koutě a pak z toho byl děsnej poprask, protože si všichni mysleli, že jsem to neměla dělat. Oblíbený roční období?* napsala A rychle, než Henriikka položila další otázku. Henriikka odepsala*: Léto. A tvý?* A napsala: *Nejsou všecky stejný?* Henriikka na to: *Ne. Který fiktivní postavě se podobáš?* A napsala: *Billy Pilgrim.* Henriikka: *?* A napsala: *Román Kurta Vonneguta Jatka č. 5 aneb Křížová výprava dětí.* Henriikka napsala: *Důvod?* A napsala: *Billy Pilgrim je*